

2020 жылғы мектеп түлектерінің қорытынды аттестаттауы

Білім алушыларды қорытынды аттестаттау - білім берудің тиісті деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында көзделген оқу пәндерінің көлемін меңгеру дәрежесін анықтау мақсатында өткізілетін үдеріс

2020 жылғы мектеп түлектері қорытынды аттестаттауды **бес емтихан** түрінде тапсырады, оның **бірі – таңдауы** бойынша

ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУДЫ ӨТКІЗУ ЕРЕЖЕСІ

- "Білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды мемлекеттік аттестаттау жүргізудің үлгі ережесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 бұйрығына (06.06.2017ж. № 265 бұйрығымен өзгерістер мен толықтырулар енгізілді) сәйкес 1 ақпанға дейін мектеп директорының бұйрығымен емтихан комиссиясы құрылуы тиіс.
- Мектеп жанындағы Комиссия құрамына пән мұғалімдері және мектеп директорының орынбасарлары (бар болса), қоғамдық ұйымдардың (бар болса) және ата-аналар комитеттерінің өкілдері кіреді. Комиссияны мектеп директоры немесе оны алмастыратын тұлға басқарады.
- Аудандық, қалалық білім бөлімі жанындағы Комиссия құрамына пән мұғалімдері, білім бөлімдерінің мамандары, қоғамдық ұйымдар мен ата-аналар комитеттерінің өкілдері, сондай-ақ білім бөлімінің қызметкері қатарынан тағайындалатын хатшы кіреді. Комиссияны білім бөлімінің басшысы немесе оны алмастыратын тұлға басқарады.
- Білім басқармасының жанындағы Комиссия құрамына пән мұғалімдері, білім басқармасының мамандары, қоғамдық ұйымдар мен ата-аналар комитеттерінің, бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері, сондай-ақ білім басқармасының қызметкері қатарынан тағайындалатын хатшы кіреді. Комиссияны білім басқармасының басшысы немесе оны алмастыратын тұлға басқарады.

ЕМТИХАН КОМИССИЯСЫНЫҢ ЖҰМЫСЫ

Мектеп жанынан құрылатын комиссия:

- 1) қорытынды аттестаттауды өткізу мәселелері бойынша білім алушылар, педагогтар және ата-аналар үшін түсіндіру жұмыстарын жүргізеді;
- 2) Ағымдағы жылдың 1 наурызға дейін 11 (12) сынып оқушылары таңдаған пәндер тізбесін көрсете отырып, қорытынды аттестаттауды тапсыратын 11 (12) сынып оқушыларының тізімін қалыптастырады және ҰТО филиалына жібереді;
- 3) қорытынды аттестаттауды өткізу, сондай-ақ білім алушыларды қорытынды аттестаттауға дайындау бойынша жұмысты ұйымдастырады;
- 4) жазбаша емтихан жұмыстарын қарау және ауызша емтихан жауаптарын тыңдау, 9 (10) және 11 (12) сынып оқушыларының, оның ішінде жалпы орта білім туралы үздік және "Алтын белгі" аттестаттарын алуға үміткер оқушылардың тестілеу нәтижелерін тексереді;
- 5) жазбаша емтихан жұмыстары, тестілеу және ауызша емтихан жауаптарын тыңдау аяқталғаннан кейін хаттаманың электрондық нұсқасын білім бөлімдеріне немесе басқармаларына жібереді.;
- 6) тестілеу нәтижелерін беру және пайдалану;
- 7) осы Қағидалардың 4-қосымшасына сәйкес тестілеу нәтижелерінің балдарын жалпы орта білім туралы аттестаттың бағаларына ауыстыру шкаласына сәйкес бағаға ауыстырады;
- 8) апелляцияға түскен ұсыныстардың негізділігін қарайды және шешім қабылдайды.

"Алтын белгі"

- 82. Жұмыстардың қорытындысын шығару және "Алтын белгі" белгісімен марапатталған білім алушылардың тізімін бекіту туралы шешімді қабылдау жөніндегі мектеп жанынан қалыптастырылған Комиссияның қорытынды отырысы ағымдағы жылғы 12 маусымнан кешіктірілмей өткізіледі.
- 83. Негізгі орта білім туралы үздік аттестат, жалпы орта білім туралы үздік және жалпы орта білім туралы "Алтын белгі" аттестаттарын және "Алтын белгі" белгісін иеленген білім алушылардың тізімі мектеп директорының бұйрығымен бекітіледі.
- 84. Білім басқармалары және республикалық мектептер білім алушыларды қорытынды аттестаттау нәтижесі туралы қорытынды мәліметтерді Министрлікке ағымдағы жылғы 1 шілдеден кешіктірмей ұсынады.
- Білім алушыларды қорытынды аттестаттау нәтижелері ағымдағы жылғы тамыз айында оқу жылының жұмыс қорытындылары бойынша мектеп жанынан құрылған Комиссияның барлық мүшелерінің қатысуымен педагогикалық кеңесте талқыланады. Педагогикалық кеңес оқу-тәрбие жұмысының сапасын жақсарту бойынша нақты шаралар қабылдайды.

Қорытынды аттестаттауды өткізу нысандары

- 1) Ана тілі мен әдебиеті бойынша жазбаша емтихан (оқыту тілі) эссе түрінде
- 2) алгебра және талдау бастамалары бойынша жазбаша емтихан
- 3) Қазақстан тарихы бойынша ауызша емтихан
- 4) орыс, өзбек, ұйғыр және тәжік тілдерінде оқытатын мектептерде қазақ тілінен тестілеу және қазақ тілінде оқытатын мектептерде орыс тілінен тестілеу
- 5) таңдау пәндері бойынша тестілеу

*Музыка, көркемөнер мектептерінде, сондай-ақ өнер мектептерінде **шығармашылық сипаттағы қосымша емтихан** жіберіледі.*

Э С С Е

Емтихан ұзақтығы –

3 астрономиялық сағат

*(білім алушыларға нұсқау беруді,
емтихан материалдарын беруді, титулдық
парақты толтыруды есепке алмағанда)*

Эссе - шығарма жанры

Эссе жанры шығармашылық еркіндікті көздейді. Оның барлық кереметі кез келген тақырыпқа және кез келген стильде жазылуы мүмкін, яғни кез келген нәрсе туралы, өйткені эссе-бұл естілген, оқыған, қаралған туралы сіздің ойыңыз. Эссенің бірінші жоспарында - автордың жеке тұлғасы, оның ойы, сезімі, әлемге деген қатынасы. Бұл шығарманың басты қондырғысы. Алайда, шығармашылық еркіндігіне қарамастан, эссе жанрында жазу өте оңай емес, өйткені түпнұсқалық идея (дәстүрлі материалда да), қандай да бір мәселеге стандартты емес көзқарас табу қажет.

Түлектердің таңдауына **10** тақырып ұсынылатын болады:
бес әдеби және бес еркін

Эссе тақырыбы бар конверттер емтихан басталғанға дейін
15 минут бұрын ашылады

*Эссе тақырыптарын ҚР Білім және
ғылым министрлігі анықтайды және ашық
баспасөзде жарияланады **10 наурыздан
кешіктірмей (100 тақырып, емтиханға
шығарылатын 10 тақырыпты қоса алғанда)***

Бағалау

Ана тілі мен әдебиеті (эссе)

Эссе екі бағамен бағаланады.

Келесі біліктердің қалыптасу деңгейі бағаланады:

- берілген тақырыпқа сәйкес мәтінді жасау;
- эссе-пайымдаудың тезистік-дәлелді бөлігін құра отырып, ойды қисынды баяндау;
- дәлелді пікір жасай отырып, сенімді дәлелдерді таңдау; қойылған мәселелерге автордың көзқарасын анықтау, өз ұстанымын басқа көзқараспен салыстыру;
- эссе тақырыбына, жанрына және руға сәйкес тілдік құралдарды таңдауды жүзеге асыру;
- әдеби тіл нормаларына сәйкес мәтінді рәсімдеу.

Емтихан жұмысы барлық өлшемдер бойынша балл қосу және оларды бес баллдық бағалау жүйесіне ауыстыру арқылы бағаланады

Емтихан жұмысы үшін қорытынды ұпайлар келесі ережелерді негізге ала отырып анықталады:

- егер кем дегенде екі емтихан алушы қойған баллдар сәйкес келсе, онда бұл балл түпкілікті болып табылады;
- егер екі емтихан алушы қойған баллдарда Елеулі емес айырмашылық анықталса, онда соңғы балдар сандарды дөңгелектеу ережелеріне сәйкес дөңгелектей отырып, екі емтихан алушының орташа арифметикалық балдары ретінде анықталады;
- егер екі емтихан алушы ұсынған баллдарда елеулі айырмашылық анықталса, онда қосымша (үшінші) тексеру тағайындалады.

Баллдағы елеулі айырмашылық екі емтихан алушы қойған баллдарда айтарлықтай айырмашылық 7 және одан да көп баллдар болып табылады

Бес баллдық жүйе бойынша эссе үшін балды есептеу шкаласы

Емтихан үшін қойылған бағамен келіспеген жағдайда білім алушы емтихан бағасы жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00 – ге дейін аудандық, қалалық білім бөлімдері мен облыстық білім басқармалары жанынан құрылған білім алушыларды қорытынды аттестаттау жөніндегі емтихан комиссиясына (бұдан әрі-Комиссия) жүгінуге құқылы.

Бес баллдық бағалау жүйесі бойынша белгі	«2»	«3»	«4»	«5»
<i>Мазмұны</i>	0-3	4-6	7-8	9-10
Сауаттылығы	0-3	4-6	7-8	9-10

Алгебра және талдау бастамалары бойынша жазбаша емтихан

Емтихан ұзақтығы –
5 астрономиялық сағат

Тапсырмалар саны:

ҚГБ үшін **5** тапсырма

ЖМБ және физика-математика мектептерінің сыныптары үшін **6** тапсырма (математиканы тереңдетіп оқыту)

Тапсырмалар теориялық материалды меңгеру деңгейін, түсініктерді және тәсілдерді, тапсырмаларды шеше білуді, функционалдық сауаттылық деңгейін анықтауға бағытталған.

Емтихан тапсырмалары оқу бағытына сәйкес құрастырылған (жаратылыстану-математикалық бағыт, қоғамдық-гуманитарлық бағыт, математиканы тереңдетіп оқыту).

Емтихан тапсырмаларының мазмұны оқу бағытына сәйкес алгебра және талдау бастамалары бойынша 10-11 сыныптарға арналған оқу бағдарламасының барлық тарауларын қамтиды.

- ✓ Бақылау жұмысының емтихан тапсырмалары "есептеулер", “тепе-тең түрлендірулер”, "теңдеулер және олардың жүйелері", "теңсіздіктер және олардың жүйелері", "Функция және оның графигі", "мәтіндік есептер" бөлімдері бойынша құрастырылған.
- ✓ Мәтіндік есептер жазық фигуралардың ауданын және денелердің көлемін табуға, ең үлкен және ең кіші мәндерді табуға және т. б. есептерді қамтиды.

Барлық тапсырмалар А,В,С деңгейлеріне бөлінеді:

- А деңгейіндегі тапсырмаларды орындау үшін оқушылар негізгі білімдерді және күрделі емес есептеулер мен түрлендірулердің дағдыларын, тапсырмаларды шешудің стандартты тәсілдерін меңгеруі тиіс;
- В деңгейі – күрделілігі орташа деңгейдегі тапсырмалар;
- С деңгей тапсырмаларын орындау үшін оқушылар оқу бағдарламасында қарастырылған көлемде терең және берік теориялық білімді меңгеруі тиіс.

Емтихан тапсырмаларын бөлу:

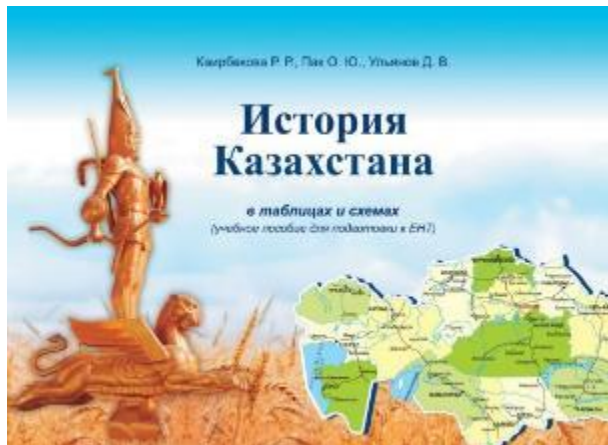
- ҚҒБ - 5 тапсырма: үш тапсырма А, бір – деңгей В, бір – деңгей С ($3A+1B+1C$);
- ЖМБ - 6 тапсырма: үш тапсырма А, екі – деңгей В және бір тапсырма С ($3A+2B+1C$);
- физика-математика мектептерінің сыныптары - 6 тапсырма: бір деңгей А, үш деңгей В, екі деңгей С ($1A+3B+2C$).

Суреттер, графиктер, кестелер және т. б. қаламмен орындалады

"Алгебра және талдау бастамалары" бағалау критерийлері

«5»	«4»	«3»	«2»
Жұмыс толық орындалды: 5(ҚГБ), 6 (ЖМБ, тереңдетілген оқу) тапсырмалар	Жұмыста 4 (ҚГБ), 4 немесе 5 (ЖМБ, тереңдетілген оқу) тапсырмалар дұрыс орындалды (күрделілік деңгейіне қарамастан)	Жұмыста кемінде 3 тапсырма дұрыс орындалды(күрделілік деңгейіне қарамастан)	Тапсырмалардың жартысынан көбі орындалған жоқ
Шешімде математикалық қателер жоқ	Түрлендірулер мен есептеулерде, суреттерде, сызбаларда немесе графиктерде бір қате немесе екі-үш қате жіберілген	Екі-үш қате немесе үш-төрт қате жіберілген, бірақ оқушы міндетті білім мен іскерлікті меңгерген	Оқушылардың берілген тақырып бойынша міндетті білім мен іскерлікті толық көлемде меңгермегенін көрсететін үш қатеден артық қателіктер жіберілген
Материалды баяндаудың қисындылығы мен толықтығы	Материалды баяндаудағы жекелеген дәлсіздіктер	Материалды баяндау логикасының бұзылуы, материалды толық ашылмауы	Материалды мазмұндау логикасы бұзылған

Қазақстан тарихы бойынша ауызша емтихан

3 сұрақтан 30 билет.

1-ші және 2-ші сұрақтар Қазақстан тарихының ежелгі дәуірден бастап бүгінгі күнге дейінгі курсының материалдарын қамтиды;

3 сұрақ практикалық сипаттағы тапсырмалар (тарихи картамен, терминологиямен, тарихи тұлғаның сипаттамасымен жұмыс)

Әрбір түлекке жауап дайындауға 20 минут беріледі

Егер білім алушы билет бойынша сұрақтарға жауап бермесе, Комиссия оған екінші билет алуға рұқсат береді (бұл жағдайда баға 1 баллға төмендейді).

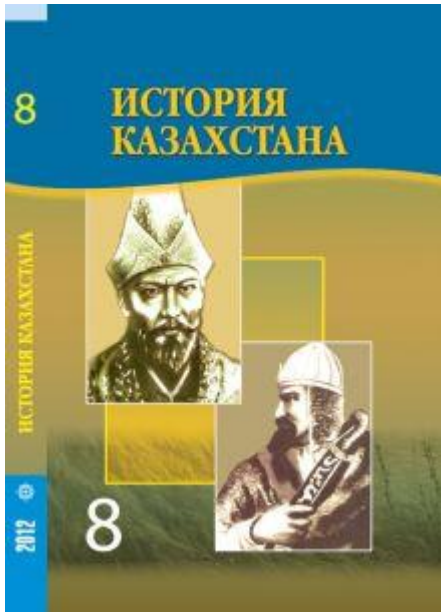
Емтиханда қазіргі заманғы техникалық құралдар мен құралдарды пайдалануға тыйым салынады. Барлық қажетті қосымша материалдарды (карталар, схемалар, кестелер және т. б.) мұғалім дайындайды

Бағалау. Қазақстан тарихы

1-ші және 2-ші сұрақтарды бағалауға қойылатын талаптар, олардың әрқайсысы 10 баллмен бағаланады:

жауаптың базалық деңгейі-1-6 балл;

жоғары жауап деңгейі-7-10 балл.

Базалық деңгей:

- *Қазақстан тарихының негізгі фактілерін, үдерістері мен құбылыстарын, оқиғаларын білу, Қазақстан тарихын кезеңдеу.*

Жоғары деңгейі:

- *оқиғалардың себеп-салдарлық байланыстарын талдау, жүйелеу, қосымша Тарихи, картографиялық хронологиялық деректер негізінде қоғамдық-саяси жағдайды сипаттай білу;*
- *жалпылау, қорытынды жасау.*

3-сұраққа жауапты бағалау критерийлері:

- Тарихи картадағы объектілер мен оқиғаларды оқшаулау;
- тарихи фактілер мен оқиғаларды сызбаларда көрсете білу және хронологиялық кестелерді құрастыру;
- тұлғаның тарихи сипаттамасы және оның рөлін бағалау;
- иллюстрациялық материалға сүйене отырып, тарихи оқиға туралы айта білу

№	Өлшемдер	Балл
1	Жалпы білім деңгейі	1 балл
2	Нақты мәселені білу және тарихи деректерді пайдалану	5 балл
3	Логикалық және аналитикалық ойлау, сапалылық және мазмұндау стилі	2 балл
4	Тарихи материалды ашу дағдылары	1 балл
5	Конструктивтік қорытындылар мен ақыл-ойға қабілеттілік	1 балл

Бес баллдық шкала бойынша белгі	«2»	«3»	«4»	«5»
Жалпы балл	0–4	5–16	17–24	25–30

Тестілеу

Қазақ тілі

қазақ тілінде оқытпайтын мектептерде/

Орыс тілі

орыс тілінде оқытпайтын мектептерде

Үш блокқа бөлінген **40 сұрақ:**

- **лексика-грамматикалық блок - бір дұрыс жауапты таңдаумен 20 тест тапсырмасы;**
- **"Аудирование" блогы – 200-250 сөзден 2 мәтін, бір дұрыс жауабы бар 10 тест тапсырмасы;**
- **"Оқу" блогы – 200-250 сөзден 2 мәтін, бір дұрыс жауабы бар 10 тест тапсырмасы.**

Ұзақтығы – **80 минут**

Таңдау пәндері бойынша тестілеу

Таңдау пәндері:

- Физика,
- Химия,
- Биология,
- География,
- Геометрия,
- Дүниежүзі тарихы,
- Әдебиет,
- Шет тілі (ағылшын, француз, неміс),
- Информатика.

Тестілеу ұзақтығы

➤ Биология, География, Дүниежүзі тарихы, Әдебиет, Шет тілі, Информатика, Физика, Химия, Геометрия пәндер бойынша – **80 минут**

Таңдау пәндері бойынша тестілеу («Шет тілі» мен «Информатикадан» басқа) :

40 тест тапсырмасы 60 балл:

20 тапсырма бір дұрыс жауапты таңдаумен болады (бұл 20 ұнай)

20 тапсырма-бір және одан да көп дұрыс жауабы бар (бұл 40 ұнай)

Шет тілі

■ лексика-грамматикалық-бір мүмкін жауабы бар 20 сұрақ, "Аудирование" блогы – әрбір 200-250 сөз көлемінде екі мәтін негізінде 10 сұрақ, "Оқу" блогы - 2 мәтін , әрқайсысы 200-250 сөз, мәтін бойынша 5 тест

Информатика

(тестілеу және практикалық тапсырмалар)
Бір дұрыс жауабы бар 20 тест тапсырмасы)
7 практикалық тапсырма